

11.6.2020

OKV/77/31/2020
OKV/77/31/2020-OKV-2

ASIA

Vankeusrangaistuksen rikoslaissa säädetyn vähimmäiskeston alittaminen

ASIAN VIREILLETULO

Hovioikeuden presidentti on 29.10.2019 ilmoittanut oikeuskanslerille, että kärjäoikeus oli 6.7.2018 asiassa antamallaan tuomiolla tuominnut yhden vastaajista 10 päivän mittaiseen vankeusrangaistukseen, vaikka rikoslain 2 c luvun 2 §:n 2 momentin mukaan määräaikaista vankeutta tuomitaan vähintään 14 päivää.

SELVITYS

Asian ratkaisseet kärjätuomarit A, B ja C ovat antaneet asiasta selvityksensä. Kärjäoikeuden laamanni on antanut lausunnon.

RATKAISU

Arviointi

Rikoslain 2 c luvun 2 §:n 2 momentin mukaan määräaikaista vankeusrangaistusta tuomitaan vähintään 14 päivää.

Kärjäoikeus on ratkaissut asian kokoonpanossa, jossa puheenjohtajana on toiminut kärjätuomari A ja kärjäoikeuden muina jäseninä kärjätuomarit B ja C. He ovat selvityksissään todenneet, että asiassa oli vastoin edellä mainittua säännöstä tuomittu ajatusvirheen vuoksi vähimmäisaikaa lyhyempi vankeusrangaistus, kun rangaistusta määrättäessä oli otettu huomioon vastaajan vapaudenmenetysaika. B on ilmoittanut lisäksi, että virheen syntymiseen on ollut omiaan vaikuttamaan hänen suuri työmääränsä tuomion antamisajankohtana.

Kärjäoikeuden laamanni on lausunnossaan arvioinut, että kysymys on ollut rangaistusta mitattaessa tapahtuneesta ajatusvirheestä, joka on ollut osin kiireestä johtunut inhimillinen virhe. Laamanni on selvityksessään tuonut lisäksi ilmi, että oikeusministeriöstä ei ollut saatu kärjäoikeuksien 1.1.2019 tapahtuneeseen yhdistymiseen lisäresursseja, vaan se oli tehty kärjäoikeuksien päättehtävän eli juttujen käsittelemisen ja ratkaisemisen ohella. Vaikka oikeusministeriöstä oli laamannin mukaan ohjeistettu,

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

että yhdistyminen ja sen vaatima työ saa näkyä käsittelyajoissa ja vireillä olevien juttujen määrässä, ei se niissä juuri ollut näkynyt. Lisäksi saapuneiden rikosasioiden määrä käräjäoikeudessa oli vuosina 2017 ja 2018 noussut aiemmasta. Laamanni on pyytänyt, että apulaisoikeuskansleri ottaa kerrotun huomioon tapahtunutta virhettä arvioidessaan. Virhe on laamannin mukaan tapahtunut henkilökunnalle, joka vaikeassa juttutilanteessa on paitsi käsitellyt ja ratkaissut kasvaneen määrän rikosasioita myös työskennellyt uutterasti ja vaivojaan säästelemättä käräjäoikeuden yhdistymisprojektissa.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:ssä tuomarilta edellytetään virkatoimissaan huolellisuutta.

Käräjätuomarit A, B ja C ovat menelleet huolimattomasti tuomitessaan vastaajan laissa säädettyä vähimmäisrangaistusta lievempään rangaistukseen.

Käräjäoikeuden asiassa antama tuomio on ollut hovioikeuden presidentin lähettämän ilmoituksen liitteenä. Asiassa on ollut kyse muun ohella useista törkeistä huumausainerikoksista. Siinä on ollut kahdeksan vastaajaa ja kaksi syyttäjää. Käräjäoikeuden asiassa antaman tuomion laajuus on 125 sivua.

Johtopäätös ja toimenpide

Käräjätuomarit A, B ja C ovat menelleet lainvastaisesti tuomitessaan vastaajan laissa säädettyä vankeusrangaistuksen vähimmäispituutta lyhyempään vankeusrangaistukseen.

Oikeuskanslerin ratkaisukäytännössä kysymyksessä olevan kaltaisesta virheestä on tavallisesti annettu huomautus. Laillisuusvalvonnallisen ratkaisukäytännön linjakkuuden kärsimättä voidaan käräjäoikeuden laamannin lausunnossaan esiin tuomalle käräjäoikeuden yleiselle työtilanteelle antaa verraten rajallisesti merkitystä harkittaessa tuomarille tämän lainvastaisesta menettelystä annettavaa seuraamusta. Seuraamusta harkitessani olen kuitenkin ottanut laamannin työtilanteesta kertoman ohella huomioon sen, että kyse on yksittäisestä virheestä verraten laajassa ja lukuisia käräjäoikeuden ratkaisua edellyttäneitä kysymyksiä sisältäneessä rikosasiassa. Tuomarien asiassa tekemä virhe on menettänyt merkityksensä virheelliseen rangaistusseuraamukseen tuomitun vastaajan kuoltua.

Asia ei edellä kerrotuilla perusteilla anna aihetta muihin toimenpiteisiini kuin että kiinnitän vastaisen varalle käräjätuomarien A, B ja C huomiota rikoslain rangaistuksen määrää koskevien säännösten noudattamiseen.

Lähetän päätökseni tiedoksi asiasta ilmoittaneelle hovioikeuden presidentille.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Petri Martikainen